Nordre Follo kommune

Foto: Anette Ask/Forsvaret

2025 – 2028

VETERANPLAN

Vedtatt av kommunestyret 26.03.2025

Nær og nyskapende

INNHOLD

1. **FORORD** ... 3
2. **INNLEDNING** ... 4
   - Hvem kan kalle seg veteran? ... 4
   - Forsvarets oppdrag i utlandet ... 4
   - Veteranplan for Nordre Follo ... 5
3. **HENSIKTEN MED VETERANPLANEN** ... 6
   - Respekt og anerkjennelse ... 6
   - De politiske målene ... 6
   - Statlige føringer ... 7
   - Kommunale føringer ... 7
4. **ANERKJENNELSE** ... 8
   - Minnesteder ... 8
     - Minnesmerket ved Ski Middelalderkirke i Ski ... 9
     - Minnestedet ved Jan Baalsruds plass på Kolbotn ... 9
   - Markeringer ... 10
     - Frigjørings- og veterandagen 8. mai ... 10
     - Nasjonaldagen 17. mai ... 10
     - Den internasjonale dagen for fredsbevarende styrker 29. mai ... 10
     - Unionsoppløsningen 7. juni ... 10
     - FN-dagen 24. oktober ... 10
     - Forsvarets minnedag – første søndag i november ... 11
     - Andre arrangementer ... 11
5. **BRUK AV KOMPETANSE** ... 11
6. **IVARETAKELSE OG OPPFØLGING** ... 12
   - Oppfølging hos helse- og omsorgstjenesten ... 12
   - Tilbud i Nordre Follo kommune ... 13
     - Veterankontakt ... 13
     - Veteranhuset på Østre Greverud gård ... 13
     - Kommunehelsetjenesten ... 14
     - Skole og barnehage ... 15
     - NAV Nordre Follo ... 15
   - Kontaktinformasjon lokale veteranorganisasjoner ... 16
     - Nordre Follo IntOps-forening (NFIOF) ... 16
     - Nordre Follo og omegn forsvarsforening (NFOF) ... 16
   - Viktige aktører utenfor kommunen ... 16
     - Veteranhuset Camp Oscarsborg ... 16
     - Forsvaret ... 17
     - Norges Veteranforbund for Internasjonale Operasjoner (NVIO) ... 17
     - Norges reservistforening (NROF) ... 18
     - Skadde i internasjonale operasjoner (SIOPS) ... 18
     - Veteran møter veteran ... 18
     - Regionalt ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS) ... 19
     - Ahus ... 19
     - NAVs kompetansesenter på Elverum ... 19
7. **TILTAK** ... 20
8. **KILDE** ... 20

FORORD

Takk for innsatsen!

Veteranene gjør en viktig jobb for Norge, for vår sikkerhet og trygghet. De gjør en uvurderlig innsats, i ytterste konsekvens med fare for eget liv.

Kampen for fred, stabilitet og menneskerettigheter kjempes med forskjellige virkemidler over hele verden. Norge er med i dette arbeidet med humanitær bistand, med støtte til politiske prosesser og med militære bidrag når det er påkrevet. Dette er en innsats vi gjør for å verne om verdier vi setter høyt.

I en ustabil verden, der konflikter langt unna oss raskt kan få store konsekvenser for oss, både nasjonalt og lokalt, er det viktig at vi hele tiden arbeider for å ivareta våre nasjonale interesser. Det norske samfunnet har den dypeste respekt og anerkjennelse for det arbeidet som gjøres.

Alle som har vært ute i internasjonal og nasjonal tjeneste for Norge innehar kompetanse som er svært viktig, også for det norske arbeidslivet.

Vi må i enda større grad anerkjenne og ta i bruk denne kompetansen. Nordre Follo kommune vil fortsette arbeidet med å synliggjøre kompetanse, formidle anerkjennelse og gi støtte. Dette er et felles samfunnsansvar – på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer.

I vår region bor det et betydelig antall veteraner som har tjenestegjort i Forsvaret. Jeg ønsker at Nordre Follo kommune skal være en god kommune for veteraner og bidra til at de ivaretas med verdighet og forståelse. I samarbeid med representanter for Forsvaret og veteranorganisasjoner er det vurdert tiltak som kan bidra til dette og det arbeidet vil vi fortsette med. Vi har tilrettelagt for et fast møtested for veteraner i det gule huset ved Østre Greverud gård, som vi vet er et populært møtested. Jeg håper mange vil benytte seg av dette tilbudet.

For alt vi har – og alt vi er!

På vegne av Nordre Follo kommune,

Foto: Lill Karin Saltermark

Cecilie Dahl-Jørgensen Pind
Ordfører

1. INNLEDNING

HVEM KAN KALLE SEG VETERAN?

I 2023 besluttet Forsvaret at veteranbegrepet skulle utvides til å gjelde alle som har tjenestegjort i Forsvaret, politiet og andre uniformerte tjenester, og som har fullført sin tjenesteperiode.

Veteranbegrepet har i stor grad blitt benyttet av personell som har tjenestegjort i internasjonal tjeneste. Forsvaret, flere organisasjoner og enkeltmennesker har over lengre tid ønsket at begrepet skal utvides til å gjelde flere personellkategorier. Litt av bakgrunnen for justeringen er utviklingen av Forsvarets innsats og oppdragsportefølje.

Nasjonal tjeneste eller innsats kan være vel så uvurderlig som tjeneste i internasjonale operasjoner og oppdrag. Intensjonen med denne justeringen er å anerkjenne alle som har gjort tjeneste for Norge, og at begrepet «veteran» inkluderer både internasjonal og nasjonal tjeneste, herunder også førstegangstjeneste for militær og sivil.

FORSVARETS OPPDRAG I UTLANDET

Etter 2. verdenskrig har Norge deltatt i mange internasjonale, militære operasjoner. Vår første deltakelse er kjent som Tysklandsbrigaden hvor ca. 50.000 nordmenn deltok. Siden 1947 har over 100 000 kvinner og menn fra Norge tjenestegjort i internasjonale operasjoner i over 40 land, i fire verdensdeler, i mer enn hundre forskjellige operasjoner.

Nordmenn har ofte gjort tjeneste i krevende og farlige situasjoner. Våre soldater gjør en stor innsats for å bidra til sikkerhet og stabilitet. De blir stasjonert i områder med uro og konflikt. Soldatene løser vanskelige oppdrag i land med store utfordringer. De utsetter seg selv for fare, sterke inntrykk og belastninger. De skal ha anerkjennelse for den jobben de har utført.

Foto: NFIOF

VETERANPLAN FOR NORDRE FOLLO

Veteranplanene fra Oppegård kommune og Ski kommune fra 2018 ligger til grunn for den første felles veteranplanen i Nordre Follo kommune, som ble vedtatt i 2021. Under utarbeidelsen av planene i Oppegård og Ski ga veteraner innspill om hva de synes var viktig. Deres fokus var å gi veteranene anerkjennelse for deres innsats og å minnes de som har falt under tjeneste. De ønsket å løfte frem veteranenes kompetanse som en viktig ressurs i både arbeidsliv og lokalsamfunn. De var opptatt av at ivaretakelsen av de som trenger bistand ikke skal være tilfeldig eller avhengig av hvem du møter i hjelpeapparatet. De var også opptatt av å involvere familien rundt veteranen i planen, da vi vet at både de som tjenestegjør og deres familier opplever ulike utfordringer både under og i etterkant av tjenesten. Dette har vi videreført i arbeidet med denne nye planen for 2025-2028.

Selv om veteranbegrepet er utvidet, vil denne veteranplanen fortrinnsvis handle om veteraner som har tjenestegjort i internasjonal tjeneste. I tillegg vil det være noen veteraner som har tjenestegjort nasjonalt, som har vært utsatt for opprivende og uforutsigbare hendelser. Disse skal selvfølgelig også inkluderes i kommunens veteranoppfølging.

INNHOLD I PLANEN

Forsvaret har en betydelig erfaring og kunnskap om anerkjennelse, ivaretakelse og oppfølging av veteraner. Det er viktig at også kommunene anerkjenner veteranenes innsats, blant annet ved at de opplever de kommunale tjenestene som tilgjengelige og samordnet. En kommunal veteranplan skal bidra til anerkjennelse og legge til rette for at veteranene kan være en ressurs i kommunen.

Planen inneholder en beskrivelse av minnesteder og arrangementer i kommunal regi, arrangementer i vårt nærområde for veteraner og deres familie og en tiltaksplan. Den inneholder også informasjon om kommunens klubblokaler for veteraner, en oversikt over aktuelle kommunale tjenester med kontaktinformasjon, og kontaktinformasjon til andre aktuelle instanser.

VETERANKONTAKT

For enklere kontakt med kommunen er det etablert en kommunal veterankontakt. Veterankontakten kan bistå i spørsmål rundt arrangementer og hjelpe veteraner til å få kontakt med aktuelle tjenester i kommunen.

HVEM ER VETERANPLANEN LAGET FOR?

En veteranplan er et internt plandokument for kommunen, som skal beskrive tiltak for å anerkjenne, ivareta og følge opp kommunens egne veteraner og deres familier.

Veteranplanen er politisk behandlet og godkjent i kommunestyret. Den rulleres hvert fjerde år, neste gang høsten 2028.

2. HENSIKTEN MED VETERANPLANEN

RESPEKT OG ANERKJENNELSE

De fleste kjenner noen som har tjenestegjort for Norge. Det som ikke nødvendigvis er kjent for folk flest er hva disse veteranene har vært med på, hvilke erfaringer de har med seg og hvilke reaksjoner de har hatt i ettertid. Bak enhver veteran står det en familie, som også blir berørt av det som veteranen har opplevd eller forbereder seg på å ta del i ved å tjenestegjøre for Norge.

Alle veteraner og deres familier er samfunnsborgere, og trenger å være en del av et fellesskap som støtter og hegner om dem. Et viktig ledd i å sørge for at samfunnet anerkjenner og ivaretar veteranene og deres familier er å etablere en kommunal veteranplan som beskriver hvorfor dette er viktig og hva samfunnet skal gjøre for å støtte dem.

Foto: Tor-Magnus Øverås/Forsvaret

DE POLITISKE MÅLENE

Fra politisk hold er de overordnede målene med å utarbeide en kommunal veteranplan å styrke samfunnets anerkjennelse, ivaretakelse og oppfølging av veteranene og deres familier før, under og etter at de har vært i tjeneste for Norge. Det skal blant annet skje gjennom å forbedre samhandlingen mellom aktører i det sivile hjelpeapparatet og å øke kunnskapen og bevisstheten i sivil sektor generelt.

Regjeringen la frem Stortingsmelding 34 «Fra vernepliktig til veteran» i 2008 – 2009. I 2011 fulgte regjeringen opp med en handlingsplan «I tjeneste for Norge». Til sammen seks departementer ble involvert i planen som inneholder 126 tiltak. En oppfølgingsplan ble utarbeidet i 2014 med syv departementer involvert. En av anbefalingene i oppfølgingsplanen er at det etableres kommunale handlingsplaner for veteraner. I 2020 kom Stortingsmelding 15 «Også vi når det blir krevet». Meldingen oppsummerer de seneste ti årenes innsats for personell i internasjonale operasjoner for Norge, og peker ut veien for den framtidige veteranpolitikken. I 2024 kom en ny tiltaksplan; «Regjeringens tiltaksplan for anerkjennelse, ivaretakelse og oppfølging av veteraner».

STATLIGE FØRINGER

TILTAK 14 I REGJERINGENS OPPFØLGINGSPLAN (2014) SLÅR FAST FØLGENDE:

«Det bør legges til rette for bedre samhandling og utvikling av lokale tiltak for oppfølging og ivaretakelse av personell som har vært i internasjonal tjeneste. Kommunene oppfordres til å utarbeide kommunale eller interkommunale veteranplaner. Planene bør fokusere på behov til veteraner og deres familier, med fokus på samhandling mellom ulike kommunale aktører. Sentrale elementer i planene bør være kompetanseheving, beskrivelse av forpliktende samarbeid mellom relevante aktører, og ivaretakelse av veteraner og deres familier, som har behov for ulike tilbud.»

Folketrygdloven regulerer veteraners rett på ytelser fra NAV.

KOMMUNALE FØRINGER

Helse og omsorgstjenesteloven og sosialtjenesteloven gir føringer for kommunens ansvar for tjenester til alle innbyggere, inkludert veteraner.

HELSE OG OMSORGSTJENESTELOVEN § 3-1:

Kommunen skal sørge for at personer som oppholder seg i kommunen, tilbys nødvendige helse - og omsorgstjenester. Kommunens ansvar omfatter alle pasient - og brukergrupper, herunder personer med somatisk eller psykisk sykdom, skade eller lidelse, rusmiddelproblem, sosiale problemer eller nedsatt funksjonsevne. Kommunens ansvar innebærer plikt til å planlegge, gjennomføre, evaluere og korrigere virksomheten, slik at tjenestenes omfang og innhold er i samsvar med krav fastsatt i lov eller forskrift. (utdrag)

LOV OM SOSIALE TJENESTER I ARBEIDS- OG VELFERDSFORVALTNINGEN (SOSIALTJENESTELOVEN) KAPITTEL 4. INDIVIDUELLE TJENESTER § 17. OPPLYSNING, RÅD OG VEILEDNING:

Kommunen skal gi opplysning, råd og veiledning som kan bidra til å løse eller forebygge sosiale problemer. Kan kommunen ikke selv gi slik hjelp, skal den så vidt mulig sørge for at andre gjør det.
Dette gjelder blant annet gjeldsrådgivning som er meget etterspurt av mange veteraner.

Lenker:
Stortingsmelding 34 (2008-2009) «Fra vernepliktig til veteran»
Handlingsplan (2011) «I tjeneste for Norge»: www.itjenestefornorge.no
Oppfølingsplan (2014) «I tjeneste for Norge»
Stortingsmelding 15 (2019-2020) «Også vi når det blir krevet – Veteraner i vår tid»
Tiltaksplan (2024): Regjeringens tiltaksplan for anerkjennelse, ivaretakelse og oppfølging av veteraner (2024-2028)
Folketrygdloven: Lov om folketrygd (folketrygdloven) - Lovdata
Helse og omsorgstjenestloven Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m.
Sosialtjeneteloven Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen

3. ANERKJENNELSE

Anerkjennelse betyr mye for alle som har vært ute i risikofylte oppdrag på vegne av Norge, og likeledes for deres familier og pårørende. Det er flere aktuelle dager for anerkjennelse, og det er markeringer i både offentlig, forsvarets og i privat regi.

Seremonier og offentlige markeringer er et viktig og synlig uttrykk for samfunnets anerkjennelse av både innsatsen og den enkelte veteran og deres familie. Dette bidrar til å ivareta historien og knytter bånd mellom veteraner og samfunnet.

Nordre Follo kommune ønsker å ha to årlige markeringer, og legger dette til 8. mai som er Norges frigjørings- og veterandag og til 17. mai. Markeringene vil skje ved Ski middelalderkirke og ved minnestedet på Kolbotn.

«Forsvaret er ikke først og fremst fly, fartøy, kjøretøy og våpen.
Forsvaret er fremfor alt mennesker.
Mennesker i samspill for å løse krevende oppdrag på våre vegne.
Mennesker med lojalitet til nasjonen, oppdraget og avdelingen.
Mennesker med lojalitet til makkeren, fast bestemt på å ikke svikte i kampens hete.»

Sitat fra Generalløytnant Robert Mood sitt forord til Veteranforbundets rapport fra 24.mars 2017

MINNESTEDER

Kommunen har ett minnested og ett minnesmerke. Det er kommunen som har ansvaret for vedlikehold i samarbeid med lokale veteranforeninger. Hærverk eller mangler kan meldes til Vei og park.

Elektronisk meldesystem: Meld feil

MINNESMERKET VED SKI MIDDELALDERKIRKE I SKI

Det ble i 1948 reist et minnesmerke for falne ved Ski Middelalderkirke. 15 krigsofre fra Ski fikk sitt navn hugget inn i minnesteinen. Steinen er et viktig symbol for å verdsette de falne under 2.verdenskrig, og etter hvert også den fredsbevarende innsatsen som innbyggere bidrar med.

MINNESTEDET VED JAN BAALSRUDS PLASS PÅ KOLBOTN

Minnestedet har en samling av krigsminnesmerker fra gamle Oppegård kommune. Minnestedet ble offisielt åpnet 8. mai 2021.

- **Tre minneplaketter**
    - falne fra Oppegård under 2.verdenskrig
    - de åtte jødiske flyktningene bosatt i Oppegård
    - falne i internasjonale operasjoner i nyere tid:
        - Gorm Bjørnar Hagen, Oppegård, FN-soldaten som falt i Libanon i 1993
        - Kjell Ruud, Ski, maskinist og navigatør som falt i Libanon i 1979
- **Taraldsrudbautaen** – Oppegård hjemmevernsforening reiste denne bautaen i 2003 for å minnes familien Holum som hjalp hjemmestyrkene under 2.verdenskrig. Bautaen ble flyttet fra Taraldsrud gård i 2019, i forbindelse med bygging av politiets nasjonale beredskapssenter.
- **Bysten av Jan Baalsrud** – bysten ble reist i 2020 etter initiativ fra lokale veteraner. Jan Baalsrud er kjent for Kompani Linge og for den dramatiske flukten fra Nord-Troms over til Sverige i 1943. Baalsrud bodde på Kolbotn fra 1934 til 1948.
- **Snublesteinene** - Steinene er minnesmerker over individuelle ofre for nazistenes Holocaust under Det Tredje rike. De åtte steinene representerer de jødiske flyktningene, Walter Einziger, familien Gunst og familien Knøpfler, fra daværende Tsjekkoslovakia. De kom til Norge med Nansenhjelpen i 1939 og bosatte seg på Kolbotn.

På bildet i midten ser vi ordfører Cecilie Dahl-Jørgensen Pind legge ned krans sammen med veteran Vidar Nøkleby 8.mai 2024.

MARKERINGER

FRIGJØRINGS- OG VETERANDAGEN 8. MAI

Markering av frigjørings- og veterandagen 8. mai er innført som et synlig uttrykk for samfunnets anerkjennelse. Ordfører legger ned krans ved minnestedene i kommunen. Arrangementet rundt kransenedleggingen er i regi av lokalt historielag, veteranforening og forsvarsforening.

Bildene er fra arrangementer ved Ski Middelalderkirke og minnestedet på Kolbotn.

Follokommunene har tradisjonelt invitert til et arrangement på Oscarsborg festning om ettermiddagen/kvelden. Det er Frogn kommune som står for koordineringen, med hjelp av veterankontaktene i deltakerkommunene, Veteranhuset Camp Oscarsborg og kommandant på Oscarsborgs festning. De kommunene som er med informerer om arrangementet i sine digitale kanaler.

NASJONALDAGEN 17. MAI

Det blir lagt ned krans ved minnestedene i kommunen. Det er kommunens 17.mai-komité som er ansvarlig for dette, i samarbeid med lokale veteranforeninger.

DEN INTERNASJONALE DAGEN FOR FREDSBEVARENDE STYRKER 29. MAI

Dagen markerer den internasjonale dagen for fredsbevarende styrker, og ble innstiftet i 2004 som en honnør til alt fredsbevarende FN-personell. FNs fredsbevarende styrker har gjort en omfattende tjeneste for fred i mange land.

UNIONSOPPLØSNINGEN 7. JUNI

Dagen markerer slutten på unionen mellom Norge og Sverige, 1814 - 1905. I kommunen er det et arrangement ved Waldemarhøy i regi av Ski historielag og Nordre Follo og Omegn forsvarsforening. Ordfører er tilstede.

FN-DAGEN 24. OKTOBER

FN-dagen markeres hvert år i hele landet, med møter, diskusjoner, utstillinger og kulturarrangementer i forbindelse med etableringen av FN i 1945. Skolene i kommunen markerer FN-dagen, og det kan være aktuelt å samarbeide med veteraner rundt arrangementene.

FORSVARETS MINNEDAG – FØRSTE SØNDAG I NOVEMBER

Forsvarets minnedag er en markering innstiftet av det norske forsvaret for å hedre personell som har omkommet i tjeneste. Dagen markeres ved Forsvarets avdelinger i Norge og utlandet første søndag i november. Lokale veteranforeninger markerer ved minnestedene i Nordre Follo kommune.

ANDRE ARRANGEMENTER

Det kan være aktuelt å ha andre arrangementer i kommunal regi i forbindelse med aktuelle hendelser eller jubileum.

Ordfører og kommunedirektør kan inviteres for å representere kommunen på arrangementer i andres regi. Veterankontakten er ansvarlig for å ta imot henvendelser.

Kontaktperson:
Veterankontakt i Nordre Follo kommune Marianne Kjær
Telefon: 45 27 90 71
Epost: marianne.kjaer@nordrefollo.kommune.no

4. BRUK AV KOMPETANSE

De aller fleste veteraner har opplevd at erfaringene fra tjenesten har gitt dem personlig vekst og utvikling, og økt kompetanse på ulike fagfelt. Kompetanse innen beredskap og katastrofer er et område som mange veteraner har erfaring på. Videre kan de ha opparbeidet kompetanse på kulturmøter. Denne kompetansen kan benyttes i opplæringsaktiviteter.

Skoler og barnehager kan ha nytte av å høre om veteraners erfaringer og kunnskap. For veteraner som ønsker å bidra i slike sammenhenger oppfordres disse til å ta kontakt med veterankontakten. På den måten kan kommunen ha en oversikt og kan ta kontakt ved behov.

Kommunen er ikke en organisasjon som koordinerer frivillige ressurser i beredskaps- eller krisearbeid. Den er imidlertid et viktige kontaktpunkt mellom politiet og frivillige beredskapsorganisasjoner når denne type ressurser er nødvendig. Veteraners kunnskaper og erfaringer vil være svært nyttige i frivillige organisasjoner som Norsk Folkehjelp og Røde kors hjelpekorps.

Veteraner har ofte bidratt med humanitær hjelp inn i de områdene de tidligere har tjenestegjort. Noe som viser at de er villige til å bistå med sin kompetanse også etter endt tjeneste.

Bilder fra NFIOF's innsamling av medisinsk utstyr til Ukraina i 2023. Foto: Stig E- Persson, ØB

5. IVARETAKELSE OG OPPFØLGING

Regjeringen arbeider for å bedre kompetansen hos personell i offentlig sektor som kommer i kontakt med veteraner og deres pårørende. Det skal gjennomføres kurs og opplæringspakker blant annet i stressrelaterte lidelser og militærpsykiatri. Forsvaret har sammen med kommunen et overlappende ansvar for oppfølgingen av veteraner og deres familier. De fleste veteraner har god helse etter avsluttet tjeneste, men et samarbeid om forebyggende tiltak og oppfølging er allikevel en god forsikring for veteranene.

FORSVARETS VETERANTJENESTES RÅDGIVER ELISABETH JANKOV FORKLARER DET SLIK:

> *Ofte kan det være vanskelig for ansatte i en kommune å forstå hvilke belastninger en internasjonal operasjon medfører. Det er ikke sikkert at læreren eller den ansatte i barnehagen tenker over hva det gjør med et barn at mamma eller pappa er ute på oppdrag. Ofte kan barnet være mye trist og lei seg. Det kan slite med å konsentrere seg på skolen fordi det er redd for at det skal skje noe med den forelderen som er borte. Noen trekker seg også bort fra venner. Noen barn synes det er vanskelig å snakke om det. Hvis pedagogisk personell i skole og barnehage innehar kompetanse om hva de skal gjøre i slike tilfeller, vil de kunne være en bedre støtte for barnet.*
>
> *Det vi opplever som den største utfordringen for en skadd veteran er opplevelsen av at tjenestene i kommunene ikke er samkjørte. De blir ofte stående i et mylder og føler at de må finne ut av ting selv og be om tjenester selv. For skadde veteraner kan det ofte være snakk om kompliserte saker hvor ting er vanskelig på mange områder. Familielivet, økonomi, fysiske vansker, psykiske vansker, for noen kan det også være snakk om rusproblematikk. Det vi ser er at de kommunene som tidlig får satt inn et tverrfaglig behandlingstilbud til denne gruppen ofte lykkes bedre med behandlingen.*

OPPFØLGING HOS HELSE- OG OMSORGSTJENESTEN

Kommunene er ansvarlige for at personer som er bosatt i kommunen skal tilbys nødvendige helse- og omsorgstjenester. I likhet med den øvrige befolkningen, kan veteraner også oppleve å ha psykiske og fysiske helseutfordringer. For fastleger og ansatte i kommunens tjenester vil det være viktig å vite at årsaken til fysiske og psykiske helseplager, både hos veteranen selv og familiemedlemmer, kan være symptomer på belastninger tilknyttet deltakelse i internasjonale operasjoner.

For mange veteraner kan det være vanskelig å be om hjelp, og det har stor betydning at de opplever å bli forstått og ivaretatt når de først oppsøker den sivile helsetjenesten. Det er derfor en fordel at de som skal bistå veteranene og deres familier har noe kompetanse på hva tjeneste i internasjonale operasjoner innebærer, og hvilke utfordringer dette potensielt kan medføre for veteranen og familien i hverdagen.

Alle landets fastleger fikk i 2016 tilsendt boken «Håndbok i militærpsykiatri»* fra Forsvaret som et ledd i kompetanseoverføring fra Forsvaret til det sivile helsevesenet. Ved å ha kompetanse på dette feltet vil hjelpeapparatet lettere forebygge mer alvorlige problemer.

*Boken «Håndbok i militærpsykiatri) kan kjøpes i bokhandelen (ISBN 9788245020069)

OPPFØLGING AV HELE FAMILIEN

Oppfølging vil alltid skje med bakgrunn i et definert behov. I denne sammenheng vil det kunne gjelde både veteranen som har deltatt i internasjonale operasjoner og dennes familie og pårørende. Forsvaret er pålagt en oppfølgingsplikt for sitt personell i ett år etter at de har kommet tilbake fra internasjonal tjeneste. Dette er en oppfølging som kommer i tillegg til, men ikke er ment som en erstatning for, de tjenester kommunene og andre offentlige etater skal yte for sine innbyggere.

Dialog mellom hjemmet og skolen eller barnehagen, er helt avgjørende for å kunne følge opp utfordringer hos barn og ungdom med foreldre som skal eller har tjenestegjort i internasjonale operasjoner.

Kommunens øvrige tjenester og tilbud som f.eks. helsestasjoner, psykisk helsehjelp, NAV og boligkontor har i varierende grad kunnskap om behov og utfordringer som veteraner kan oppleve.

TILBUD I NORDRE FOLLO KOMMUNE

VETERANKONTAKT

Veterankontakten skal bidra til å lette tilgangen til offentlige tjenester for veteranene og deres familier. Hun kan også bidra i forbindelse med markeringer og arrangementer for veteraner.

Veterankontakten skal i tillegg være kommunens bindeledd til sentrale aktører som Forsvarets veterantjeneste, frivillige organisasjoner og kommunens helsetjenester.

Foto: Anette Isachsen, Nesodden kommune

Veterankontakt i Nordre Follo kommune
Marianne Kjær Telefon: 45 27 90 71
Epost: marianne.kjaer@nordrefollo.kommune.no

VETERANHUSET PÅ ØSTRE GREVERUD GÅRD

Kommunens veteraner disponerer 2. etasje i det gule huset på Østre Greverud gård. Det er Nordre Follo IntOps Forening som drifter stedet, men det er åpent for alle kommunens veteraner. Det er et lavterseltilbud for alle som ønsker å slå av en prat med en likesinnet.

Klubbkvelder og aktiviteter annonseres på NFIOFs Facebookside.

Bildet til høyre viser at ordfører Cecilie Pind og kommunedirektør Øyvind Henriksen besøker klubblokalene 15.02.2024. Foto: Stig E. Persson, ØB

Leder: Steinar Eriksen Facebook: www.facebook.com/groups/NFIOF Epost: post@noiof.no

KOMMUNEHELSETJENESTEN

FASTLEGENE

Fastlegen er ofte inngangsporten til de kommunale helsetjenestene. Fastlegen skal gi veiledning og råd for videre oppfølging. Ved å komme i gang tidlig med behandling av veteraner som har stressrelaterte plager vil man i de fleste tilfeller klare å forhindre at plagene utvikler seg til kroniske psykiske lidelser.

Oversikt over fastleger og legevakttjenesten finner dere på kommunens nettside: Fastleger i kommunen

PSYKISK HELSE, RUS OG BOLIG

Ved akutt psykisk krise kontaktes;

- fastlegen
- legevakten på telefon 116 117

PSYKISK HELSETJENESTE

Dette er et tilbud til mennesker som opplever funksjonstap på grunn av psykiske helseutfordringer. Tilbudet gjelder de som bor eller oppholder seg i kommunen.

BOLIG

Kommunen har boliger som er tilrettelagt for personer som trenger ekstra trygghet eller hjelp til å lære å bo. Boligene skal gi trygge rammer for personer over 18 år med psykiske helseutfordringer. Ordningen er behovsprøvd.

Telefon: 66 81 50 70
Kommunens nettside: Psykisk helse

RASK PSYKISK HELSEHJELP

Dette er et tilbud for innbyggere over 16 år som opplever milde til moderate psykiske plager og/eller begynnende rusproblemer.

Telefon: 90 77 11 66 - telefontid hverdager kl. 12.00-13.30

STØTTEKONTAKT FOR PERSONER MED PSYKISKE LIDELSER

Støttekontakter skal bidra til å gi meningsfull fritid for personer som er sosialt isolert, eller som ikke kan delta på fritidsaktiviteter på grunn av funksjonshemming, psykisk lidelse eller av sosiale grunner.

Vakttelefon: 98 29 87 44
Epost: habilitering@nordrefollo.kommune.no

PSYKISK HELSE FOR BARN OG UNGE

Hjelper'n er et gratis helsetilbud innen psykisk helse til foreldre, barn og ungdom. Ta kontakt hvis du trenger noen å snakke med eller er bekymret for barn og unges psykiske helse.

Telefon: 99 08 26 97 - telefontid mandag - fredag kl. 12.00 – 14.00
Besøksadresse: Kolbotnveien 22, 1410 Kolbotn
E-post: hjelpern@nordrefollo.kommune.no

SKOLE OG BARNEHAGE

For barn og ungdom vil fravær av foreldre over lengre tid kunne være en utfordring. Foreldres tjeneste i krigsområder vil kunne ytterligere forsterke barnets reaksjoner. Skole og barnehage kan, i dialog med hjemmet, bidra til at barnet for en bedre hverdag.

Barnehager i kommmunen
Skoler i kommunen

NAV NORDRE FOLLO

Hos NAV får våre veteraner informasjon, råd og veiledning som kan hjelpe med å løse eller forebygge økonomiske og sosiale problemer.

Spesielt for veteraner fra internasjonale operasjoner er yrkesskadeordningene. Det er aldri for sent å melde om en yrkesskade. En skade for 30 år siden som påvirker et menneske i dag kan påvirke arbeidsavklaringspenger og dekning av helsekostnader.

NAV-kontoret er også veien inn til de kommunale tjenestene for økonomi. Hvis en har betalings- eller gjeldsproblemer, kan en få råd og veiledning om privatøkonomi på det lokale NAV-kontor. Målet med rådgivningen er at en skal bli i stand til å styre sin egen økonomi. Rådgivningstjenesten er gratis.

NAV oppfordrer alle til å benytte nav.no og Ditt NAV.
Du kan også treffe NAV på 55 55 33 33
NAV Follo besøksadresse: Idrettsveien 18, 1400 Ski
Nettside: NAV

Foto: Ole-Sverre Haugli/Forsvaret

KONTAKTINFORMASJON LOKALE VETERANORGANISASJONER

NORDRE FOLLO INTOPS-FORENING (NFIOF)

NFIOF er en lokal interesseorganisasjon for veteraner fra internasjonale militære operasjoner. Foreningen skal blant annet bistå kommunen med gjennomføring av markeringer, samarbeide med andre frivillige organisasjoner og bistå veteraner i kommunen ved behov. De har i flere omganger hatt innsamlinger av utstyr til områder i verden med uroligheter og krig.

Leder: Steinar Eriksen
Epost: post@nfiof.no Facebook: www.facebook.com/groups/NFIOF/

NORDRE FOLLO OG OMEGN FORSVARSFORENING (NFOF)

NFOF er en fri og uavhengig forening uten bindinger til myndigheter eller noe politisk parti. Foreningen skal bidra til å sikre forsvarsvilje i publikum generelt, følge opp lokal samfunnssikkerhet, orientere ungdom om mulighetene for utdannelse via forsvaret m.m.

Leder: Knut Falla
Epost: knfal@online.no Facebook: www.facebook.com/groups/388693365325052 Nettside: NFOF

VIKTIGE AKTØRER UTENFOR KOMMUNEN

VETERANHUSET CAMP OSCARSBORG (VCO)

Veteranhuset Camp Oscarsborg er en politisk og religiøs uavhengig forening for veteraner i Follo-området. Foreningen har som formål å drive et samlingssted for personell som har tjenestegjort i militære og sivile internasjonale operasjoner for Norge.

Veteranhuset ble etablert i 2017 og driftes på dugnad av veteraner. Det ligger idyllisk til helt nede ved Oslofjorden rett utenfor Drøbak, og er et møtested for veteraner, deres familie og venner.

Foto: VCO

Telefon: 923 26 755
E-post: post@camp-oscarsborg.no
Besøksadresse: Husvikveien 44, 1443 Drøbak
Facebook: https://www.facebook.com/CampOscarsborg/?locale=nb_NO

FORSVARET

«FORSVARETS ÅPNE DØR»

«Forsvarets åpne dør» er et tilbud til alle veteraner og deres familier. Her kan man få svar på spørsmål om dekorasjoner, dokumentasjon og internasjonale operasjoner, samt råd og veiledning om Forsvarets og samfunnets ulike tilbud til veteraner – uavhengig av når og hvor tjenesten var. Åpen dør består av et tverrfaglig team med både militært og sivilt ansatte. Teamet har lang erfaring med å gi råd og veiledning til veteraner og deres familier. De fleste i dette teamet er også selv veteraner fra internasjonale operasjoner.

Telefon: 800 85 000 – betjent mellom kl. 8.00 – 15.00 hverdager
Epost: veteraner@mil.no
Nettside: Forsvaret veteraner

FORSVARETS VETERANSENTER - BÆREIA

Veteransenteret er et aktivitets- og rekreasjonssenter, eksklusivt for Forsvarets veteraner og deres familier. De kan benytte senteret både før, under og etter tjeneste i internasjonale operasjoner. De fleste opphold er gratis, så lenge du bestiller i god tid. Opphold er også gratis for familiemedlemmer til en som tjenestegjør ute. Hit kan alle Forsvarets veteraner komme, uansett når og hvor du tjenestegjorde.

Foto: Torbjørn Kjosvold/Forsvaret

Telefon: 62 82 01 00
Adresse: Bæreiavegen 588, 2208 Kongsvinger
Epost: veteransenteret@mil.no
Nettside: Forsvarets veteransenter Bæreia

NORGES VETERANFORBUND FOR INTERNASJONALE OPERASJONER (NVIO)

NVIO er Norges største interesseorganisasjon for personell som har deltatt i internasjonale operasjoner og deres pårørende. NVIO er en politisk nøytral organisasjon som arbeider for å fremme interessene til veteraner og deres pårørende.

NVIOs lokalforening for Follo og Indre Østfold
Epost: post@follo.nvio.no
Facebook: www.facebook.com/nvio.follo.indre.ostfold
Nettside: NVIO (https://follo.nvio.no)
Kameratstøtte: 800 48 500

NORGES RESERVISTFORENING (NROF)

NROF, tidligere Norges reserveoffiserforening, er en landsdekkende organisasjon med formål å støtte Forsvaret og forankre forsvarsviljen. Dette gjør de gjennom aktiviteter som bidrar til at medlemmene har god forståelse for forsvars- og sikkerhetspolitikk og at de opptrer som gode ambassadører. Foreningen er et bindeledd mellom Forsvaret og det sivile samfunn, og bidrar til å bygge forsvarsvilje i befolkningen.

NROF Follo
Leder: Ørjan Pedersen
Epost: follo@nrof.no
Nettside: Norges reservistforening-Follo

Foto: Ole Andreas Vekve/Forsvaret

SKADDE I INTERNASJONALE OPERASJONER (SIOPS)

SIOPS hjelper skadde soldater og er pådriver for god reintegrering av veteraner til det sivile samfunn. Deres målsetting er at veteraner som blir skadet, enten fysisk eller psykisk, skal få et godt behandlingstilbud og trygge økonomiske rammer.

Telefon: 22 69 56 50
Epost: post@siops.no
Nettside: Skadde i internasjonale operasjoner

VETERAN MØTER VETERAN

Veteran møter Veteran er et forbund som jobber for økt aktivitet blant veteraner. De legger til rette for og gjennomfører ulike treff hvor veteraner møter veteraner.

Formålet er inkludering av familie og pårørende, og arrangementene er åpne for alle.

Epost: info@veteranmoterveteran.no
Nettside: Veteran møter veteran
Facebook: www.facebook.com/veteranmoterveteran

REGIONALT RESSURSSENTER OM VOLD, TRAUMATISK STRESS OG SELVMORDSFOREBYGGING (RVTS):

RVTS er en ressurs for deg som i ditt arbeid møter mennesker som blant annet er berørt av traumatisk stress, selvmordsproblematikk og vold. RVTSene bidrar til kompetanseheving, blant annet gjennom kurspakker, veiledning og nettverksarbeid på tvers av sektorer, etater og forvaltningsnivåer.

Telefon RVTS øst: 22 58 60 00
Epost: post@rvtsost.no
Nettside: RVTS-øst

AHUS

Distriktspsykiatrisk senter (DPS) og barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (ABUP) tilhører spesialisthelsetjenesten og har hovedansvaret for tilbudet innen psykisk helsevern. Både DPS og ABUP vil kunne komme i kontakt med veteraner, deres familier og barn i sitt arbeid.

DPS Follo: Telefon sentralbord: 64 85 20 00 - åpningstid kl. 8.00 – 15.30 hverdager
Follo akutteam: Telefon: 67 96 50 00 - åpningstider kl. 08.00 – kl. 21.00

NAVS KOMPETANSESENTER PÅ ELVERUM

NAV har ansvaret for personer som har tjenestegjort i internasjonale operasjoner og innsats for Norge, får god oppfølging. De har et eget kompetansemiljø for veteransaker. Kontoret har en råd- og veiledningsrolle overfor veteraner, andre enheter i NAV , forsvaret og eksterne samarbeidspartnere.

Du kan kontakte kompetansemiljøet på Elverum direkte dersom du er veteran og ønsker informasjon og veiledning.

Du finner kontaktinformasjon på nettsiden: NAVs kompetansesenter
Epost: veteran@nav.no

Foto: Henrik Røyne/Forsvaret

6. TILTAKSPLAN

Kommunen viser veteranene aktiv anerkjennelse og respekt for den innsats de har gjort.

Tiltak	Tid	Ansvarlig
Kommunen har egen veterankontakt	fortløpende	Kommunens administrasjon
Kommunen stiller med sin veterankontakt på Follonettverket for veterankontakter. Dette er et nettverk som besår av veterankontaktene i Follokommune.	fortløpende	Veterankontakten
Kommunen etablerer hensiktsmessig samarbeider med veteranorganisasjoner, nabokommuner og andre aktuelle offentlig instanser	fortløpende	Veterankontakten
Kommunen har egen veteranplan som rulleres hvert fjerde år	fortløpende	Veterankontakten
Kommunen ivaretar veteranenes behov gjennom det ordinære hjelpetilbudet	fortløpende	Kommunen v/Helse
Kommunen stiller med klubblokaler til lokale veteraner	Så lenge kommunen har egnede lokaler ledig	Veterankontakten
Kommunen sprer kunnskap til befolkningnen om tjenester og tiltak overfor veteraner og deres familier gjennom hjemmesiden og sosiale medier	Fortløpende	Veterankontakten
Kommunen vedlikeholder minnestedet på Jan Baalsruds plass på Kolbotn og minnesmerkt ved middelalderkirken i Ski	fortløpende	Kommunen v/Vei og park
Arrangementer og markeringer		
Kommunen deltar med ordfører på markeringer som for eksempel frigjørings- og veterandagen 8. mai og unionsoppløsningen 7. juni	Fortløpende 8. mai 7. juni	Veterankontakten i samarbeid med Ordfører
Kommunen besørger krans til minnestedene i kommunen på 8. mai og 17. mai	Årlig 8. mai 17. mai	Veterankontakten
Kommunens veterankontakt samarbeider med Follokommunene og lokale foreninger om arrangement 8. mai. Avgjørelsen om deltakelse på fellesarrangement på Oscarsborg tas for et år av gangen i samarbeid med lokale foreninger.	Årlig 8. mai	Veterankontakten

7. KILDER

- Tidligere veteranplaner for Oppegård kommune, Ski kommune og Nordre Follo kommune
- Forsvarets nettsider om veteraner (www.forsvaret.no/veteraner)
- NAV – råd og veiledning for veteraner (www.nav.no/veteran)
- Lokale veteraner og omtalte organisasjoner og foreningers nettsider